

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Sectio II. An & quomodo peccatum augeatur ratione scandali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

nitio potest magis esse diffinis & magis conformis cum obiecto, unde dicitur à Philosofo quod præmissæ demonstrationis sunt veriores quàm conclusio.

Solutio
tertiæ.

Ad tertiam pater ex secunda conclusione quomodo peccata maiora opponantur aliquando virtutibus minus perfectis quando illa magis sunt in præcepto vt expolui nuper.

Solutio
quartæ.

Ad quartam Resp. peccatum crescere (vt dixi) accidentaliter ex circumstantiis quas per plures articulos explicat S. Thomas. Prima sit circumstantia personæ peccantis vel circa quam peccatur, illa enim aliquando se habet per accidens ad peccatum, & tunc illud non augeat, aliquando non se habet per accidens & tunc augeat peccatum: verbi gratiâ furari viro nobili aut ignobili est per se loquendo idem peccatum per accidens maius est peccatum furari viro ignobili si sit pauper. Non est idem peccatum dare colaphum Regi, & viro rustico. Deinde si peccet vir sanctior, peccatum grauius est quàm si peccet vir minus sanctus, quia propter maiorem gratiam facilius vitare poterat peccatum, deinde quia maior in eo est ingratitude: at verò si princeps auarus sit, magis peccat quàm rusticus, minus autem peccat si deliciis indulgeat, in quibus est difficile regulam aliquam assignare generalem. Secunda circumstantia est duratio ex qua videtur sequi quod peccatum crescat in infinitum, quod in tractatu de merito falsum esse demonstratur, quia etiam si actus bonus aut malus primò instanti mereantur præmium aut pœnam determinatam & diuisibilem, tamen in sequentibus instantibus non merentur nisi indiuisibile præmij aut pœnæ vt in illo tractatu ostensum est, heque probare hoc loco vacat. Tertia circumstantia sunt causæ peccatorum nimirum cognitio & libertas, decreuit enim sine dubio peccatum ex defectu cognitionis & ex passionis vehementia, vbi autem maior cognitio est, & libertas maior, ibi plenior est malitia. Quarta circumstantia est quantitas nocimenti quod nascitur ex peccato, præsertim si nocimentum illud fuerit scandalum, de quo dicendum hoc loco videtur accuratius.

Circumstanz quibus
augetur
peccatum
explicatur.

SECTIO. II.

An & quomodo peccatum augeatur ratione scandali.

Quid sit
scandalum.

Scandalum tunc est circumstantia tui peccati, quando tuum illud peccatum est causa vel occasio, vt proximus incidat in aliquod peccatum, v. gr. turpia loqueris coram adolescente qui prouocabitur inde ad turpia cogitanda vel etiam facienda, peccas peccato scandali. Sacerdos aut Religiosus comedit in Quadragesima carnes coram Laicis, qui eo exemplo prouocantur ad huiusmodi carnes comedendas, incidit similiter in peccatum scandali. Definitur enim scandalum dictum aut factum minus rectum tribuens Proximo ruinæ occasionem: siue alter inducatur verbis & consiliis tuis ad peccandum, siue prouocetur exemplo quia vidit peccatum tuum: & illud est quod vocatur scandalum actiuum, & omnino proprium. Scandalum verò passiuum appellatur illud in quod labitur proximus occasione accepta ex peccato tuo. Et quidem illud si ex vero alterius scandalo oriatur dicitur scandalum datum, si oriatur ex sola accipientis malitia, vocatur scandalum acceptum.

An sit nouum
peccatum.

Difficultas igitur nunc est, vtum circumstantia illa scandali, cum quis ita peccat vt consilio, vel exemplo suo inducat alios ad peccatum non solum augeat intra eandem speciem, sed addat etiam nouum peccatum numero & specie diuersum, vtum videlicet illud peccatum scandali opponatur illi solum virtuti

contra quam peccat is qui patitur scandalum: an verò specialiter opponatur charitati quæ obligat ad vitandam proximi ruinam. Vtrum videlicet ad speciale peccatum scandali exigatur vt peccatum proximi sit expresse volitum.

Ratio autem dubitandi est primò, quia scandalum propterea tantum vitiosum est, quia opponitur illi virtuti quæ obligat ad impediendam proximi ruinam spiritualem, sed sola charitas non autem temperantia vel religio, verbi gratiâ, obligat ad impediendam proximi ruinam spiritualem, ergo scandalum siue sit expresse, siue indirectè volitum semper opponitur virtuti charitatis non autem virtuti temperantiae, vel religioni, & sic scandalum etiam si non sit expresse volitum semper opponitur virtuti charitatis, non autem temperantiae, aut religioni. Confirm. quia si ad peccatum contra temperantiam sufficit voluntas solum interpretatiua, nulla ratio apparet cur eadem illa non sufficiat ad peccatum contra charitatem.

Secundo, si scandalum quando non est expresse volitum, non est oppositum charitati proximi sequitur quod quoties aliquis in confessione se accusat quod turpia coram multis loquutus sit, debet explicare numerum & qualitatem personarum coram quibus est loquutus, quod in praxi videtur esse durum, probatur sequela quia tenèris in confessione dicere speciem tui peccati, sed si proximi coram quibus loquutus es turpia sint Sacerdotes aut coniugati, diuersum specie committent peccatum cui tuum peccatum est simile, ergo tenèris dicere qualitatem personarum coram quibus turpia loquutus es.

Tertiò, in aliis peccatis quæ committuntur contra charitatem proximi non est necesse vt malum illud expresse sit volitum, verbi gratiâ, qui peccat contra correctionem fraternam ad quam tenebatur ex charitate, non committit illud specie peccatum, quod committitur ab eo, quem oportebat corrigere, sed peccat speciali peccato contra charitatem: ergo similiter qui est causa ruinæ proximi, propter scandalum, quod præbet, peccat specialiter contra charitatem, non autem peccato eodem quod causatur in proximo. Denique sequeretur cum qui prauo exemplo suo inducit ad furtum teneri ad restitutionem, quia peccat contra Iustitiam.

Dico primò, circumstantia scandali semper addit peccatum numero distinctum, siue illud sit expresse volitum, siue indirectè duntaxat volitum sit. Ita communiter Theologi omnes tradunt in materia de charitate, videturque certum de Fide, cum in Scripturis & Patribus, scandalum vbiq; damnetur, tanquam maximum & grauissimum peccatum. *Vt mundo à scandalis: vt illi per quem scandalum venit.*

Ratio est quia, idè ille qui suasionem aut consilio procurat spiritualem alterius ruinam grauitur peccat, quia tenetur quilibet non influere in alterius peccatum, sed qui sciens & volens præbet alteri occasionem peccandi causat spirituale eius ruinam, videlicet peccatum, ergo verè peccat & quidem mortaliter, si peccatum quod præuidet committendum esse à proximo fuerit mortale, committitque tot peccata quot personas scandalizat, & quot præuidet peccata esse ab illis committenda.

Fateor tamen cum Salas disput. 5. sect. 15. num. 32. tunc solum contrahi malitiam mortalem scandali, quando conuicimus quod dicto aut exemplo nostro proximus in grauem tentationem incidit cui non nisi difficile non poterit resistere. Imò addit Sanches statim citandus multos sæpè non obligari ad confitendam hanc circumstantiam, quia vel ipsi sunt adeò mali, vt parum exemplo suo alios ad peccandum mouere possint, vel certè illi coram quibus peccant sunt adeò corrupti

Propositur
tur tres
tiones de
bitando
Prima.

Secunda.

Tertia.

Conclusio
Prima.

Probatur
conclusio.

Sententia
aliquorum
authorum.

corrupti vt parum alienis peccatis moueantur ad peccandum.

Secunda conclusio.

Dico secundò, necesse omnino esse ad speciale peccatum scandali quod charitati opponitur, vt directè intendatur Proximi peccatum; si autem illud præiudeatur duntaxat, & interpretatiuè solum ac indirectè intendatur non committitur speciale peccatum scandali, sed eo solum peccatur peccato in quod proximus inducitur. Ita docent cum S. Thoma 2. 2. q. 43. art. 3. Vasques disp. 102. c. 4. Azor. tom. 1. l. 4. c. 7. q. 1. Sanches l. 1. c. 6. & 7. Suares disp. 10. de charitate sect. 2. contrarium pauci censent citati à de Lugo disp. 16. de penit. num. 151.

Probatur secunda conclusio.

Ratio autem est primò, quia omnis virtus quæ hominem obligat ad non committeudos actus illi oppositos, obligat etiam illum vt non alios inducat ad committeudos huiusmodi actus, ergo contra eandem virtutem peccat ille, qui propter scandalum causa est vt alter furetur, contra quam peccat ille qui furatur. Deinde implicitum & explicitum ad eandem pertinent virtutem; sed inducere alium explicitè ad furtum est peccatum contra iustitiam, ergo etiam implicitè illum exemplo inducere peccatum est contra iustitiam. Denique in omni peccato speciali contra charitatem Dei & Proximi, necesse est vt damnum Dei vel Proximi sit expresse volitum, alioqui omnia peccata mortalia continerent duplicem malitiam, omnia peccata mortalia in proximum essent etiam peccata contra charitatem.

Respondetur ad primam.

Ad primam Resp. negando illam maiorem scandalum idè tantum vitiosum est, quia repugnat virtuti quæ obligat ad impediendam spirituales Proximi ruinam, scandalum enim non est malum ob solam Proximi ruinam; sed quia, vt dixi, virtus eadem quæ te obligat vt ne illam violes, obligat etiam te vt ne facias illam ab aliis violari.

Ad confum. Resp. rationem cur ad peccatum speciale intemperantiæ sufficiat voluntarium indirectum esse, quia malitia specialis intemperantiæ non est in eo sita, vt directè velis malitiam intemperantiæ, malitia verò specialis contraria charitati consistit in eo, quod velis directè malum Proximi, alioqui peccata omnia contra Proximum essent contra charitatem eius specialem, quod est absurdum, quia sicut specialis in eo sita est, vt expresse velis bonum Proximi, vt bonum eius est, sic speciale peccatum contra charitatem in eo consistit, quod velis malum eius, vt malum eius est.

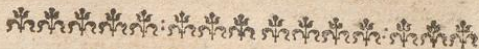
Ad secundam.

Ad secundam Resp. certum omnino esse quod circumstantia scandali cuiuscunque speciei peccatum sit explicanda semper est in confessione, quamuis indirectè tantum volita sit, vt docent Ledesma, Vasques, Azor, & Sanches: vtrum explicandus sit numerus & qualitas personarum coram quibus peccatur, non ita omnibus liquet. Affirmant omnino Diana tom. 2. tract. 4. resol. 114. Castro Palao tom. 1. tract. 6. d. 6. Bonacina de Sacramentis d. 5. q. 5. sect. 2. p. 2. Sanchez l. 1. c. 6. n. 8. Vasq. disp. 102. num. 19. & 20. & sanè id esse prorsus per se loquendo necessarium conuincit allata ratio, sed fieri tamen potest per accidens, vt non sit necesse, si iudices probabiliter personas, quibus præbuiſti scandalum non esse huiusmodi vt facile tuo exemplo induci potuerint ad peccandum.

Ad tertiam.

Ad tertiam Resp. omissionem fraternæ correctionis non esse peccatum speciale constat charitatem specialem virtutem nisi ea omisso sit expresse volita, quoniam tenetur corrigere furem, & eum non corrigi, peccat contra iustitiam non contra charitatem; eadem enim virtus quæ me obligat vt non eliciam actus contra illam, obligat etiam me aliquando vt impediam illos actus: non propterea tamen ille qui

eo modo peccat contra iustitiam præbendo scandalum vel non corrigendo tenetur restituere id quod alter furatus est, quia ille qui est occasio furti alterius propter scandalum, non directè violat iustitiam, sed indirectè tantum, & reductiue: nemo autem tenetur restituere nisi qui directè violat iustitiam.

DISPUTATIO II.

De causis Peccati.

S. Thom. à quæst. 47. ad 81.

X causis quatuor effectus cuiuslibet naturalis, hætenus exposita est causa formalis peccati, quæ non potest esse aliud, quam eius quidditas: finalis nulla esse propriè potest, cum nemo intendens in malum possit operari, vt sapissimè tradit S. Dionysius. Subiectiuam nihil est necesse dicere, cum ex disputatis de moralitate liquidum sit, quod peccatum sumptum formaliter primariò est tantum in voluntate: in iis autem potentiis quæ subduntur voluntati potest esse peccatum per denominationem à voluntate, sic enim dixi cogitationes in intellectu, motus prauos in appetitu vera peccata esse: In illis potentiis quibus voluntas non imperat, cuiusmodi est potentia nutritiua, nunquam esse potest peccatum. Causam effectiuam per se habere non potest peccatum, quam melius deficientem nominat S. Augustinus lib. 12. ciuit. cap. 7. tota ergo difficultas reducitur ad causam illam per accidens peccati effectiuam, quam certum est esse aliquam, quia nihil de nouo potest esse, quin accipiat de nouo illud esse ab aliqua causa, hæc autem peccati causa partim est interna homini peccanti, partim est externa, de vtraque breuiter disputari potest.

QVÆSTIO I.

De causa interna effectiua peccati.

S. Thom. q. 75. 76. 77.

Sola voluntas hominis ex se bona, efficere potest peccatum, & illud efficiendo, efficitur verè mala, vt latè disputant Augustinus lib. contra Fortunatum, & sæpè alibi Gregor. Magnus lib. 3. Moral. c. 20. alique disputantes contra Manichæum, qui fingeat dari principium aliquod ex se malum à quo esset omne malum: imò esse in nobis duplicem animam quarum vna efficeret malum à principio malo deriuata: quasi verò voluntas in nobis libera esse possit, quin efficere possit malum, quandiu visionem non habet summi boni. Alia igitur omnia quæ causæ dicuntur peccati, remouet duntaxat & per accidens illud causant, quatenus remouent illud quod impediret peccatum, vel quia voluntatem mouent ad faciendum peccatum: Ideoque causæ internæ peccati tres communiter numerantur. Prima se tenens ex parte intellectus est ignorantia. Secunda se tenens ex parte appetitus sensitui est passio. Tertia se tenens ex parte solius voluntatis est malitia.

Finis causæ internæ peccati ex parte peccantis.

SECTIO I.

De Ignorantia prout est causa Peccati.

S. Thom. quæst. 76.

Primum igitur quod multorum in nobis peccatorum causa est se tenet ex parte intellectus diciturque ignorantia, quia remouet scientiam quæ posita voluntas peccati.

Ggg 3